

6. desember 2023

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab

Se nyhetsbrevene som pdf

Årets siste akademimøte 11. desember kl 1900

Webb-teleskopet ser til Universets begynnelse

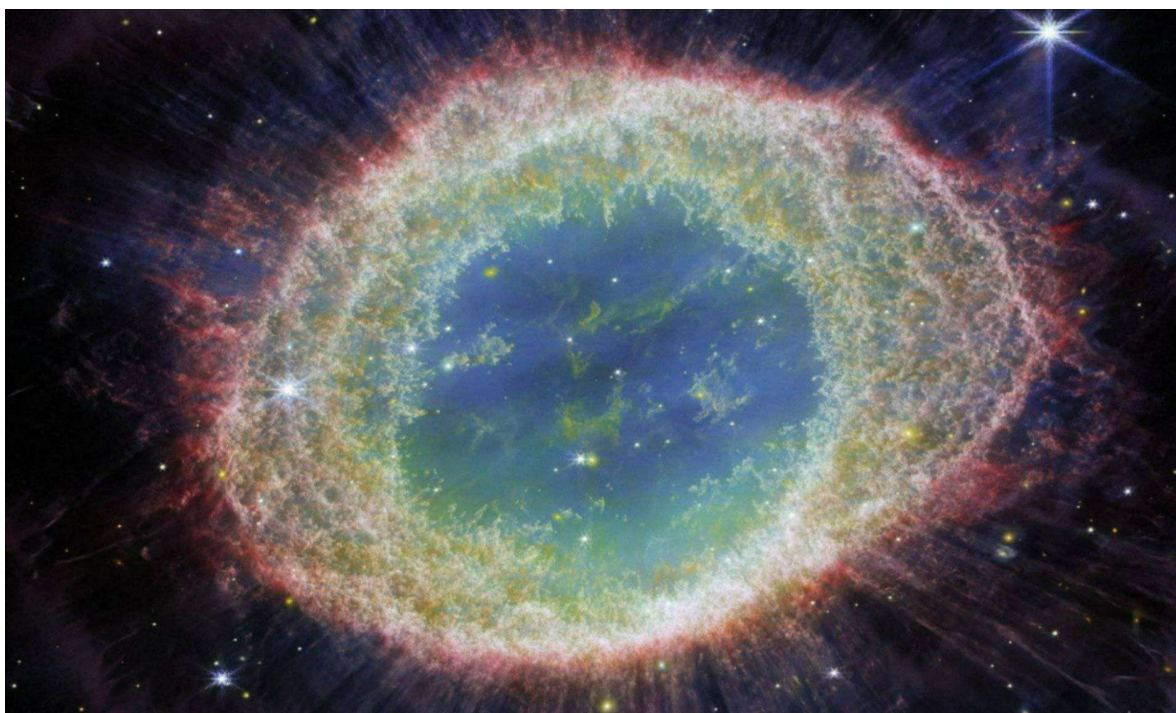

Foto: ESA/Webb, NASA, CSA, M. Barlow (University College London), N. Cox (ACRI-ST), R. Wesson (Cardiff University).

Lisens: <https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/#>

James Webb Space Telescope (JWST) ble skutt opp fra Guiana Space Centre 1. juledag for to år siden. Teleskopet innleder en ny epoke i vår utforskning av universet.

Teleskopet er navngitt etter lederen av Apollo-prosjektet, som kulminerte med månelandingen sommeren 1969. Det etterfølger Hubble-romteleskopet, som har tjent astronomien og utvidet vår kunnskap om universet gjennom mer enn 30 år.

Ser tilbake til Universets begynnelse

Mens Hubble hovedsakelig observerer synlig lys og ultrafiolett stråling, opererer JWST i det infrarøde området av det elektromagnetiske spektret, som trenger lettere gjennom tynne interstellare og intergalaktiske skyer av støv og gass. Det innebærer at JWST ser lenger ut i universet - og derfor lenger tilbake i tid – til universets «ungdom».

Utviklingen fra "big bang"

Det forventes at det nye romteleskopet vil gi oss ny kunnskap om universets utvikling fra «big bang» og et klarere bilde av hvordan stjernene, planetene og galaksene er dannet. Informasjon om temperatur og innhold av atomer og molekyler fra et bredt infrarødt spektrum vil styrke vår kunnskap om fjerne og nære stjerner, planeter og mindre objekter.

Utfordrer vår erkjennelse i rom og tid

Til å fortelle oss om dette observatoriet som nå er stilt til rådighet for verdens astronomer har DKNVS invitert **Dr. Thøger Emil Rivera-Thorsen**, astrofysiker ved Oskar Klein Centre, Stockholms Universitet. Han forsker på unge, stjernedannende galakser, og vil snakke om hvilke muligheter det nye teleskopet åpner for utvidelse av vår erkjennelse i rom og tid.

Møtene i DKNVS Akademi er gratis, og åpne for publikum.

Mandag 11. desember kl 1900. Rådhusalen, Trondheim folkebibliotek - inngang fra Kongens gate.

De største resultatene venter der ute

- Vi har sett galakser i Universets barndom som har tvunget oss til å overveie teoriene om stjernedannelse og galaksers utvikling. Og de største resultatene venter fremdeles der ute! Astrofysiker Thøger Emil Rivera-Thorsen, Stockholms Universitet.

Foto: Stockholms Universitet

Nye klasseledere fra 1. januar

Geir Arild Espnes og Berit Løkensgard Strand er nye klasseledere fra nyttår. Det ble klart på valgmøtet 27. november. Begge klasselederne har hatt verv i klasseledelsen i siste periode. Nå blir de også faste medlemmer i DKNVS' styre.

Espnes (humanistisk klasse) har vært nestleder i klassen i deler av siste periode. Han er helsepsykolog og politiker, som fra 2019 til 2023 var ordfører i Oppdal kommune. Han er professor i helsevitenskap ved NTNUs Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie ved NTNU, og leder NTNUs senter for helsefremmende forskning. Espnes er 66 år.

Strand (naturvitenskapelig klasse) har vært sekretær i klassen i siste periode. Hun er professor ved Institutt for bioteknologi og matvitenskap ved NTNU. Hennes forskning har hovedfokus på skreddersøm av naturlige polymerer for biomedisinske anvendelser, blant annet ny vevsteknologi. Strand er født i 1971.

Espnes og Strand og resten av klasse- og gruppeledelsen er valgt for perioden 1. januar 2024 - 31. desember 2026. [Se klasse- og gruppeledelse](#)

Diplomutdeling 29. januar

Nye akademimedlemmer får sine diplom mandag 29. januar. Vi oppfordrer også forslagsstillere til å delta. Etter diplomutdelingen inviterer DKNVS til enkel servering for medlemmer.

Møtedatoer i 2024

- 29. januar: Diplomutdeling og Breakspearforelesning
- 29. februar: Gunnerusforelesning
- 1. mars: Høytidsdag (Ringve)
- 18. mars

Kvelden innledes med et vitenskapelig foredrag, som samtidig er den årlige Breakspear-forelesningen. Hjerneforsker og akademimedlem Christian Doeller holder Breakspearforelesningen 2024.

Disse får forskningsstøtte

I alt 11 prosjekt får forskningsstøtte fra DKNVS i 2023.

DKNVS forskningsfond deler ut 300.000 kroner, og fordeler støtten på 6 prosjekt. I alt 88 prosjekt søkte om forskningsstøtte innen fristen 15. oktober.

IK Lykkes vitenskapelige stipend til unge studenter i Trøndelag hadde 150.000 kroner til rådighet, og her blir pengene fordelt på 5 prosjekt. Det var 26 prosjekt som kjempet om stipendene i år.

Du får nyhetsbrevet fordi du er medlem av DKNVS Akademi.

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab

Elvegata 17, 7030 Trondheim

Tlf.: +47 94 78 79 78

E-post: post@dknvs.no

- 29. april

Jurist og filolog Nicolay Henrich Jæger preger minnemedaljen 2024

Jæger ble valgt til medlem i 1831. Det er John Ole Askedal som har foreslått motivet. Han vil holde en kort biografi over Jæger på høytidsdagen på Ringve 1. mars.

I januar vil du få anledning til å bestille minnemynten i bronse.

**GOD JUL
ønskes fra
administrasjonen!**

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab - Elvegata 17, 7012 Trondheim, Norge

[Meld deg av](#)

Levert av Make